

Nota informativă
la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale
de stat pe anul 2023 nr. 357/2022

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de legii pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022 a fost elaborat de către Casa Națională de Asigurări Sociale în comun cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022 este elaborat cu scopul precizării veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat, întru aducerea în corespundere cu indicatorii incluși în proiectul de modificare a Legii bugetului de stat pe anul 2023 nr. 359/2022.

Necesitatea precizării a fost condiționată de: rezultatele executării indicatorilor bugetului în I semestru al anului curent; dinamica contingentului de beneficiari și a mărimilor medii ale prestațiilor sociale; actualizarea de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a prognozei indicatorilor macroeconomici, precum și de asigurarea implementării unei activități noi – acordarea unei alocații speciale de merit.

Totodată, indicatorii bugetului asigurărilor sociale de stat se aduc în corespundere cu indicatorii stabiliți în Legea bugetului de stat pe anul 2023 nr. 359/2022, la partea de transferuri de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat.

În context, prezentăm următoarele date privind executarea operativă a bugetului asigurărilor sociale de stat la situația de 01 august (7 luni) 2023:

Prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022, cu modificările ulterioare, au fost stabilite venituri și cheltuieli în sumă de 38 680 604,7 mii lei.

Conform Raportului operativ privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat, în 7 luni ale anului 2023, în bugetul asigurărilor sociale de stat au fost acumulate venituri în sumă totală de 23 001 567,1 mii lei, care constituie 59,5% din planul anual precizat.

Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii s-au acumulat în sumă de 12 135 105,0 mii lei sau 57,3% din prevederile anuale, în creștere cu 1 735 895,9 mii lei (16,7%) față de perioada similară a anului trecut.

Alte venituri au fost încasate în sumă de 325 019,9 mii lei, din care partea preponderentă sau 316 661,1 mii lei o constituie partea impozitului unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației, care a crescut comparativ cu perioada respectivă a anului trecut cu 38,4%.

Transferurile de la bugetul de stat s-au finanțat în sumă de 10 541 442,2 mii lei, în corespundere cu cererile de finanțare, din care:

- 6 456 442,2 mii lei - destinate plății prestațiilor de asistență socială și altor plăți, care conform legislației sunt finanțate din bugetul de stat, acestea fiind cu 854 397,9 mii lei (15,3%) mai mari în

raport cu aceeași perioadă a anului precedent;

- 4 085 000,0 mii lei - destinate acoperirii deficitului de venituri proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat, care au constituit 66,2% din suma anuală aprobată.

Cheltuielile totale au fost executate în sumă de 22 118 871,6 mii lei sau 57,2% din suma anuală planificată. Comparativ cu perioada similară a anului trecut, cheltuielile au fost mai mari cu 3 344 769,8 mii lei sau cu 17,8%.

Executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în primele 7 luni ale anului s-a încheiat cu depășirea veniturilor asupra cheltuielilor în sumă de 882 695,5 mii lei.

Soldul mijloacelor bănești la conturile CNAS la situația din 1 august 2023 a constituit 882 700,4 mii lei.

Veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat se propun spre majorare cu 114 215,7 mii lei sau de la 38 680 604,7 mii lei până la 38 794 820,4 mii lei.

Capitolul „*Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii*” (codul 121) se precizează de la 21 164 035,4 mii lei până la 21 495 235,4 mii lei sau prin majorare cu 331 200,0 mii lei, din care:

- *Contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori (cod 1211)* se majorează cu 309 000,0 mii lei;

- *Contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii virate de persoanele neangajate (codul 1213)* se micșorează cu 7 800,0 mii lei;

- *Majorarea de întârziere (penalitatea) calculată pentru neachitarea în termen a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (cod 1214)* se majorează cu 30 000,0 mii lei.

Precizarea contribuțiilor a rezultat din nivelul de executare în semestrul I al anului curent, precum și modificările operate în Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător, conform căroră începând cu 01.07.2023, nu va fi eliberată patenta pentru practicarea unor tipuri de comerț (comerțului cu amănuntul și comerțul cu produse alimentare și mărfuri ușor alterabile).

Alte venituri (cod 14) se majorează cu 144 000,0 mii lei, din care:

- Dobânzi încasate la soldurile mijloacelor bugetare – cu 4 000,0 mii lei;

- Impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației – cu 140 000,0 mii lei.

Precizarea altor venituri este condiționată de nivelul executării în perioada anterioară a anului curent.

Transferurile primite între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat (cod 1921) se micșorează de la 17 114 869,3 mii lei până la 16 753 885,0 mii lei sau cu 360 984,3 mii lei, care rezultă din:

- majorarea cu 114 215,7 mii lei a *Transferurilor curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat (cod 192110)*;

- micșorarea cu 475 200,0 mii lei a *Transferurilor curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat*, urmare a majorării veniturilor proprii ale BASS.

Precizarea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023 pe subprograme de cheltuieli ale programului **90 „Protecție socială”** se prezintă în tabelul 2 la nota informativă.

Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 se propun spre majorare de la 38 680 604,7 mii lei până la 38 794 820,4 mii lei sau cu 114 215,7 mii lei, și se referă la cheltuielile destinate pentru activitățile finanțate din contul transferurilor de la bugetul de stat, care se precizează de la 10 847 477,1 mii lei până la 10 961 692,8 mii lei.

În afară de aceasta, reieșind din analiza executării bugetului în semestrul I al anului curent, dinamica contingentului de beneficiari și a mărimilor medii ale prestațiilor sociale și scontărilor până la sfârșitul anului, se propun redistribuiri ale mijloacelor financiare între unele subprograme de cheltuieli.

Subprogramul 9003. „Protecție în caz de incapacitate temporară de muncă” se precizează de la 947 508,7 mii lei până la 979 532,7 mii lei sau prin majorare cu 32 024,0 mii lei, și se referă la majorarea sumei cheltuielilor pentru activitățile finanțate din resursele generale ale bugetului asigurărilor sociale de stat.

Precizarea sumei cheltuielilor este determinată de necesitatea majorării cheltuielilor pentru activitatea „*Asigurarea dreptului la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau accidente nelegate de muncă (cod 251)*”, cu 32 024,0 mii lei sau de la 943 213,5 mii lei până la 975 237,5 mii lei. Necesitatea operării modificării propuse este dictată de nivelul executării cheltuielilor în semestrul I al anului curent (52,2% din suma anuală planificată).

Mijloacele financiare necesare suplimentar se propun a fi acoperite prin redistribuire de la **Subprogramul 9006. „Protecția a familiei și copilului”**, activitatea „*Asigurarea dreptului la indemnizații de maternitate (cod 281)*” - care se micșorează de la 806 815,4 mii lei până la 774 791,4 mii lei.

Subprogramul 9004. „Protecția persoanelor în etate” se precizează de la 25 963 387,9 mii lei până la 25 889 177,0 mii lei sau prin micșorare cu 74 210,9 mii lei.

Cheltuielile pentru activitățile finanțate din resursele generale ale bugetului asigurărilor sociale de stat se precizează prin majorare cu 33 444,6 mii lei sau de la 20 617 214,3 mii lei până la 20 650 658,9 mii lei, și se referă la activitatea „*Asigurarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă (cod 258)*”, care se precizează de la 19 795 524,5 mii lei până la 19 828 969,1 mii lei. Precizarea sumei cheltuielilor este influențată de înregistrarea unui număr mai mare de beneficiari și a unei mărimi medii mai mari a pensiei comparativ cu indicatorii prognozați inițial.

Mijloacele financiare necesare suplimentar se propun a fi acoperite prin redistribuire de la **Subprogramul. 9010 „Protecția socială a persoanelor cu dizabilități”**, de la activitatea „*Asigurarea dreptului la pensie de dizabilitate (cod 253)*”.

Cheltuielile pentru activitățile finanțate din contul transferurilor de bugetul de stat se precizează de la 5 346 173,6 mii lei până la 5 238 518,1 mii lei sau prin micșorare cu 107 655,5 mii lei, și se referă la activitatea „*Asigurarea dreptului la pensie pentru vechime în muncă pensionarilor din rândul militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și trupele organelor afacerilor interne*”, influențată de înregistrarea în semestrul I al anului curent a unui număr mai mic de beneficiari cu circa 2 mii persoane, comparativ cu indicatorul prognozat inițial.

Subprogramul 9005. „Protecția în legătură cu pierderea întreținătorului” se precizează de la 508 430,9 mii lei până la 596 863,4 mii lei sau prin majorare cu 88 432,5 mii lei, și se referă la majorarea sumei cheltuielilor pentru activitățile finanțate din resursele generale ale bugetului asigurărilor sociale de stat, care se majorează de la 400 449,6 mii lei până la 488 882,1 mii lei.

Precizarea sumei cheltuielilor este determinată de necesitatea majorării cheltuielilor pentru unele activități, influențată de înregistrarea unui număr mai mare de beneficiari și a unei mărimi medii mai mari a prestației comparativ cu indicatorii prognozați inițial:

- *Asigurarea dreptului la pensie de urmaș* - cu 71 202,9 mii lei;

- *Asigurarea dreptului la indemnizație în cazul decesului unuia dintre soți* - cu 17 229,6 mii lei.

Mijloacele financiare necesare suplimentar se propun a fi acoperite prin redistribuire de la **Subprogramul 9006. „Protecția a familiei și copilului”**, de la activitatea „*Susținerea financiară a familiei ca persoană asigurată pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani*” (cod 279) cu finanțare din resursele bugetului asigurărilor sociale de stat.

Subprogramul 9006. „Protecția a familiei și copilului” se precizează de la 4 061 940,7 mii lei până la 4 023 148,2 mii lei sau prin micșorare cu 38 792,5 mii lei.

Cheltuielile pentru activitățile finanțate din resursele generale ale bugetului asigurărilor sociale de stat se precizează prin micșorare cu 148 419,3 mii lei sau de la 2 865 160,6 mii lei până la 2 716 741,3 mii lei, și este formată din micșorarea cheltuielilor pe activitățile:

„*Susținerea financiară a familiei ca persoană asigurată pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani*” (cod 279) cu finanțare din resursele generale ale bugetului asigurărilor sociale de stat, care se micșorează cu 116 395,3 mii lei sau de la 2 025 721,6 mii lei până la 1 909 326,3 mii lei. Factorul care a generat micșorarea cheltuielilor a fost înregistrarea unui număr mai mic de beneficiari în semestrul I al anului curent față de ce aprobat.

„*Asigurarea dreptului la indemnizații de maternitate*” (cod 281) - care se micșorează cu 32 024,0 mii lei sau de la 806 815,4 mii lei până la 774 791,4 mii lei. Precizarea sumei cheltuielilor a fost determinată preponderent de înregistrarea unui număr mai mic de beneficiari și a unei mărimi medii mai mici a prestației în semestrul I al anului curent comparativ cu indicatorii prognozați.

Cheltuielile pentru activitățile finanțate din contul transferurilor de bugetul de stat se precizează de la 1 196 780,1 mii lei până la 1 306 406,9 mii lei sau prin majorare cu 109 626,8 mii lei, și se referă la activitatea:

„*Susținerea financiară a familiei pentru îngrijirea copilului cu vârsta de până la 2 ani*” (cod 528), care se majorează de la 786 774,1 mii lei până la 896 400,9 mii lei. Necesitatea operării modificării propuse este dictată de nivelul executării cheltuielilor în semestrul I al anului curent (54,1% din suma anuală planificată).

Subprogramul 9008. „Protecția șomerilor” se precizează de la 51 055,7 mii lei până la 79 018,5 mii lei sau prin majorare cu 27 962,8 mii lei, și se referă la activitatea finanțată din bugetul asigurărilor sociale de stat „*Asigurarea dreptului la prestații de șomaj*” (cod 286).

Necesitatea operării modificării propuse este dictată de nivelul executării cheltuielilor în semestrul I al anului curent (74% din suma anuală planificată).

Mijloacele financiare necesare suplimentar se propun a fi acoperite prin redistribuire de la **Subprogramul 9006. „Protecția a familiei și copilului”**, de la activitatea „*Susținerea financiară a familiei ca persoană asigurată pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani*” (cod 279) cu finanțare din resursele bugetului asigurărilor sociale de stat.

Subprogramul 9010. „ Protecția socială a persoanelor cu dizabilități” se precizează de la 4 566 650,9 mii lei până la 4 582 408,3 mii lei sau prin majorare cu 15 757,4 mii lei.

Cheltuielile pentru activitățile finanțate din resursele generale ale bugetului asigurărilor sociale de stat se precizează prin micșorare cu 33 444,6 mii lei sau de la 2 616 788,3 mii lei până la 2 583 343,7 mii lei, și se referă la activitatea „Asigurarea dreptului la pensie de dizabilitate (cod 253). Factorul care a generat micșorarea cheltuielilor a fost înregistrarea unui număr mai mic de beneficiari în semestrul I al anului curent față de cel aprobat.

Cheltuielile pentru activitățile finanțate din contul transferurilor de bugetul de stat se precizează de la 1 949 862,6 mii lei până la 1 999 064,6 mii lei sau prin majorare cu 49 202,0 mii lei. Precizarea sumei cheltuielilor se referă la activitățile:

- *Susținerea financiară în cazul îngrijirii persoanelor cu dizabilități (cod 255)* – care se micșorează cu 14 737,7 mii lei sau de la 332 826,0 mii lei până la 318 088,3 mii lei. Factorul care a generat micșorarea cheltuielilor a fost înregistrarea unui număr mai mic de beneficiari față de cel aprobat;

- *Susținerea financiară a persoanelor când nu se îndeplinesc condițiile pentru obținerea dreptului la pensie de asigurări sociale de stat (cod 257)* - care se majorează cu 63 939,7 mii lei sau de la 1 438 846,2 mii lei până la 1 502 785,9 mii lei. Precizarea este determinată de înregistrarea unui număr mai mare de beneficiari și a unei mărimi medii totale mai mari a prestației comparativ cu indicatorii prognozați inițial.

Subprogramul 9012. „Protecție socială în cazuri excepționale” se precizează de la 1 508 082,5 mii lei până la 1 487 038,7 mii lei sau prin micșorare cu 21 043,8 mii lei, și presupune alocarea sumei respective la subprogramul 9008 administrat de către Ministerului Muncii și Protecției Sociale în contextul reformei Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Precizarea se referă la activitatea „*Susținerea financiară a familiilor defavorizate prin acordarea ajutorului social*” (cod 320) care se micșorează de la 775 000 mii lei până la 753 956,2 mii lei.

Totodată, urmare a adoptării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, aprobat de către Parlament pe data de 17.08.2023, prin care au fost operate modificări în Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice și Legea nr. 133/2008 cu privire la ajutorul social, *subprogramul 9012 Protecție socială în cazuri excepționale* a fost completat cu o activitate nouă – „*Compensații la energie sub formă de plată monetară consumatorului vulnerabil*”, cu scopul integrării ajutorului pentru perioada rece a anului (APRA) și compensațiilor în factură.

Subprogramul 9019. „Protecția socială a unor categorii de cetățeni” se precizează de la 613 521,0 mii lei până la 697 607,2 mii lei sau prin majorare cu 84 086,2 mii lei, și se referă la activitățile finanțate din contul transferurilor de la bugetul de stat.

Precizarea cheltuielilor pe acest subprogram este necesară la activitatea „*Acordarea dreptului la alocație lunară de stat unor categorii de populație din rândul beneficiarilor de pensii sau de alocații sociale de stat și familiilor lor (cod 307)*”, care se majorează de la 349 939,5 mii lei până la 433 941,2 mii lei sau cu 84 001,7 mii lei.

Majorarea dată este condiționată de necesitatea alocării mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat pentru implementarea Legii nr. 58/2023 privind modificarea art. 2 al Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație, care prevede majorarea de la 01.04.2023 cu 250 lei a cuantumurilor alocației lunare de stat pentru categoriile de beneficiari .

Totodată prin proiectul de lege pentru completarea Legii nr.121/2001 cu privire la protecția socială

suplimentară a unor categorii de populație, promovat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale se instituie o *alocație specială nominală de merit* (în vigoare de la 01.09.2023). Suma cheltuielilor prevăzute constituie 84,5 mii lei.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege menționat nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022 prevede:

- Majorarea veniturilor BASS cu 114 215,7 mii lei sau de la 38 680 604,7 mii lei până la 38 794 820,4 mii lei, din care:
  - majorarea veniturilor proprii (contribuții și alte venituri) cu 475 200,0 mii lei;
  - micșorarea transferurilor de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat cu 360 984,3 mii lei, care rezultă din: majorarea transferurilor curente primite cu destinație specială – cu 114 215,7 mii lei și micșorarea transferurilor curente primite cu destinație generală – cu 475 200,0 mii lei.

- Majorarea cheltuielilor BASS cu 114 215,7 mii lei, sau de la 38 680 604,7 mii lei până la 38 794 820,4 mii lei, și se referă la cheltuielile destinate pentru activitățile finanțate din contul transferurilor de la bugetul de stat, care se constituie din:

- alocarea suplimentară la **Subprogramul 9019. „Protecția socială a unor categorii de cetățeni”**, activitatea „*Acordarea dreptului la alocație lunară de stat unor categorii de populație din rândul beneficiarilor de pensii sau de alocații sociale de stat și familiilor lor*”, a 84 001,7 mii lei din bugetul de stat pentru implementarea măsurii de politici prioritare, aprobată fără acoperire financiară, privind majorarea de la 01.04.2023 cu 250 lei a alocației lunare de stat pentru categoriile de beneficiari prevăzuți la art. 2 alin. (1) al Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație;

- micșorarea cheltuielilor la **Subprogramul 9004. „Protecția persoanelor în etate”**, activitatea „*Asigurarea dreptului la pensie pentru vechime în muncă pensionarilor din rândul militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și trupele organelor afacerilor interne*” - cu 107 655,5 mii lei;

- majorarea cheltuielilor la **Subprogramul 9006. „Protecția a familiei și copilului”**, activitatea „*Susținerea financiară a familiei pentru îngrijirea copilului cu vârsta de până la 2 ani*”- cu 109 626,8 mii lei;

- majorarea cheltuielilor la **Subprogramul 9010. „Protecția socială a persoanelor cu dizabilități”** cu 49 202,0 mii lei care se formează din: micșorarea cheltuielilor cu 14 737,7 mii lei la activitatea „*Susținerea financiară în cazul îngrijirii persoanelor cu dizabilități*” și majorarea cu 63 939,7 mii lei la activitatea „*Susținerea financiară a persoanelor când nu se îndeplinesc condițiile pentru obținerea dreptului la pensie de asigurări sociale de stat*”;

- micșorarea cheltuielilor la **Subprogramul 9012. „Protecție socială în cazuri excepționale”**, activitatea „*Susținerea financiară a familiilor defavorizate prin acordarea ajutorului social*”- cu 21 043,8 mii lei.

Totodată proiectul prevede și redistribuirea unor mijloace financiare finanțate din resursele generale ale BASS, între unele subprograme de cheltuieli în limita mijloacelor financiare aprobate pe anul 2023.

5. Fundamentarea economico-financiară

Pentru argumentarea economico-financiară a indicatorilor bugetului asigurărilor sociale de stat și asigurarea transparenței lor, la prezenta notă se anexează informații în formă de tabel:

1. Privind veniturile, cheltuielile și soldul bugetar, precum și sursele de finanțare ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023 reflectate în Tabelul nr.1 „Structura bugetului asigurărilor sociale de stat conform clasificății economice pe anul 2023 Aprobata/Precizată/Scantată”;
2. Privind structura subprogramelor de cheltuieli, prezentate în Tabelul nr.2 „Structura bugetului asigurărilor sociale de stat pe subprograme de cheltuieli pe anul 2023 Aprobata/Precizată/Scantată”

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Aprobarea proiectului vizat nu implică operarea anumitor modificări și completări în actele normative în vigoare din domeniu.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului actului normativ nu a fost plasat pe pagina web: www.particip.gov.md, reieșind din necesitatea urgentă de promovare a proiectului menționat. Totuși, la etapa elaborării proiectului

8. Constatările expertizei anticorupție

Informația cu privire la rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă în Tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022 nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Informația cu privire la rezultatele expertizei juridice va fi inclusă în Tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege.

11. Constatările altor expertize

Prezentul proiect nu a fost supus altor expertize.

Secretar de Stat

Corina AJDER